

AGRUPACIÓ : Justícia i Qualitat Democràtica

PROGRAMA PRESSUPOSTARI: 213. Serveis penitenciaris i mesures penals alternatives

Pla de Govern: 4. Bon Govern, seguretat i millors serveis públics

Pla Departamental: 4. Fer de les presons un espai segur i de convivència, amb perspectiva de gènere i desenvolupament dels drets digitals, destinat a la formació, la reinserció i la rehabilitació, i estendre l'aplicació de les mesures penals alternatives

Diagnòstic de la situació

Necessitat a la qual fa front el programa:

La resposta social a la delinqüència repercuteix en la seguretat i cohesió social. El Govern és responsable exclusiu de l'execució de les penes i mesures, i n'ha de garantir el compliment efectiu en condicions de seguretat i de respecte als drets dels penats. Ha de proporcionar les millors condicions possibles per a la reintegració social dels penats i per reduir la reincidència al delicte. Han de mantenir la seguretat als centres penitenciaris des d'una òptica multidisciplinària, orientada a la gestió de riscos, en una intervenció adaptada a les característiques individuals dels interns/es, amb respecte a la dignitat dels usuaris i aplicant una visió holística. Per tant, s'ha d'aprofundir en millorar processos de gestió i anàlisi de la informació per la prevenció d'incidents que posin en risc la seguretat, assegurar un clima interior per executar el conjunt d'actuacions pròpies de la institució, i garantir condicions de vida dignes adequant els equipaments penitenciaris a la realitat actual i futura. Han de potenciar les possibilitats reals de reinserció social de la població estrangera amb mesures de retorn al país i fer més eficients el compliment de penes i mesures en contacte amb el medi social. Catalunya té una de les taxes de penats i d'empresonament més altes d'Europa, tot i que el nivell de criminalitat és inferior a la mitjana europea. Cal potenciar el compliment de penes i mesures en la comunitat, al ser més eficient evitant la reincidència, mantenint els vincles socials i en termes pressupostaris.

Població objectiu:

Població major de 18 anys que compleix penes de privació de llibertat o mesures penals a la comunitat, d'acord amb el Codi penal. L'any 2024, 14.036 persones van complir una pena de presó. D'aquestes, 937 eren dones (6,3%) i 12.371 eren homes (93,7%). En l'àmbit de les persones penades a mesures penals a la comunitat o mesures alternatives a la presó trobem, l'any 2024 un total de 15.300 persones en van complir a Catalunya. D'aquestes, un 9% eren dones, i un 91% eren homes. Darrerament, la tendència de la població penitenciària és clarament a l'alça. En l'actualitat, hi ha 683 persones més encarcerades que fa 12 mesos. La predicció (ARIMA) apunta cap a un creixement sostingut en més de 9.600 les persones internes en el tercer trimestre de 2026.

Descripció detallada de la necessitat:

Els coneixements actuals confirmen que es poden aconseguir reduccions en la reincidència fins al 21% mitjançant intervencions individualitzades adaptades al nivell de risc de l'intern. Al setembre de 2025, la població privada de llibertat va ser de 9.098 persones. L'evolució esperada és incerta, fruit d'un lleu increment de la població estrangera i dels preventius. En els últims anys s'han creat nous equipaments i se n'han tancat d'obsolets. Cal ampliar el nombre d'Unitats Dependents per facilitar el règim obert a persones sense recursos. Per millorar la qualitat de vida i atenció a la població interna es vol treballar amb el Departament de Salut en la millora dels procediments de treball per atendre a la població vulnerable, la prevenció del suïcidi i les intervencions vinculades al treball de les addiccions. Finalment esmentar que es vol centrar l'atenció en les intervencions amb dones internades als centres penitenciaris, explorant noves intervencions eficaces. És requereix, doncs, que el mòdul de dones de Brians 1 esdevingui independent del CP Brians 1 homes, amb personal i equip directiu propi i amb la inversió necessària en l'adequació dels espais. Quant a la seguretat als centres penitenciaris, l'any 2024 es van produir un total de 3.604 incidents. D'aquests, cal destacar 44 agressions greus entre interns i 1.729 de lleus, 36 agressions greus a personal penitenciari i 362 de lleus. També es van produir 1.447 incidents autoagressius. Les prioritats actuals i futures són: millorar els mecanismes preventius de la incidentalitat i millorar els protocols de resposta, potenciant la seguretat dinàmica basada en la interacció i la mediació en la resolució de conflictes. Però és necessari, també, una millor professionalització i entrenament dels treballadors per a un exercici professional les intervencions que han de realitzar en exercici de les seves funcions. Aquest fet s'aconseguiria amb la creació d'una unitat d'entrenament especialitzada i dotada d'edifici, equipaments i recursos humans necessaris per a la gestió i la docència. A més, de detectors i inhibidors de drons i de telefonia, que possibilitarien la lluita contra aquestes amenaces de seguretat. En aquest sentit, recentment s'ha posat en funcionament el detector de drons per als CP Brians 1 i Brians 2, i ja s'ha pogut constatar la seva eficàcia i necessitat de replicar el sistema en tots els centres penitenciaris. L'elevat nombre de baixes mèdiques entre el personal fa necessària la contractació d'una empresa externa de suport especialitzat per al seguiment de l'absentisme, l'anàlisi de les competències del personal penitenciari i la creació d'un equipament per a la ubicació de la divisió de formació teoricopràctica (entrenament) penitenciària, que sigui dotada d'estructura de personal. Així com potenciar l'empoderament dels equips directius amb l'acompanyament d'un coach durant 3 sessions. S'està impulsant la reinserció digital dels interns i l'Administració amb el projecte Viu en Digital!, la intel·ligència artificial i facilitar wifi en els espais de reunió dels professionals i pantalles digitals. D'altra banda, s'està treballant per a que, anualment, 700 persones privades de llibertat, tinguin la possibilitat de complir les mesures penals a la comunitat, o mesures penals alternatives, durant el compliment de la pena privativa de presó, de manera que tinguin més possibilitats de reinserir-se en la societat. En l'àmbit del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE), cal una millora en les condicions laborals de les persones privades de llibertat, com també d'una ampliació en el catàleg de llocs de treball que possibilitin una major taxa d'ocupació en els propis centres.

Marc regulador del programa:

Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària; Reial decret 190/1996, de 9 de febrer, d'aprovació del Reglament penitenciari; Decret 329/2006, de 5 de setembre, d'aprovació del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya; Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal, i modificacions posteriors; Reial decret 690/1996, de 26 d'abril (840/2011, de 17 de juny), que estableix les circumstàncies d'execució de les penes de treball en benefici de la comunitat i d'arrest de cap de setmana.

Missió

L'execució de les penes de privació de llibertat i de les penes i mesures penals a la comunitat, en condicions adequades de seguretat, amb respecte dels drets de la persona penada no limitats per la sentència i orientades cap a la rehabilitació, amb la finalitat de potenciar la integració social de la persona penada i prevenir la reincidència, comptant amb la participació activa de la pròpia persona i de l'entorn comunitari.

Objectius estratègics i operatius del programa

- Avançar en el model d'execució penal català, basat en l'acostament al medi obert, la convivència, la participació social, l'atenció i l'aplicació dels programes individuals de tractament, amb criteris d'eficiència i sostenibilitat (OE4.1)
 1. Millorar la qualitat de vida dels interns amb atenció especialitzada i programes adaptats a la diversitat cultural, social, d'identitat i de gènere, salut mental, prevenció del suïcidi i vulnerabilitat
 2. Desplegar el Pla de millora de la convivència a les presons i millorar la seguretat
 3. Incrementar l'oferta i la participació dels interns en programes d'intervenció, educatius i de formació, i fomentar l'acostament a la comunitat per assolir el 28 % de la població en medi obert
 4. Finalitzar la construcció del nou Centre Obert de Barcelona i iniciar el projecte del nou Centre Penitenciari de Dones
 5. Incrementar la seguretat perimetral dels centres penitenciaris amb la instal·lació de detectors de drons i inhibidors de telefonia mòbil
- Actualitzar i millorar les infraestructures dels equipaments; eliminar la bretxa digital dels usuaris, i fer més eficient la gestió a través de la tecnologia (OE4.2)
 1. Avançar el projecte "Viu en digital!" amb la millora de la connectivitat, l'autoservei per a usuaris i famílies, la gestió del canvi i la formació a usuaris i professionals
 2. Avançar en l'anàlisi dels procediments de l'administració penitenciària abans de la digitalització dels sistemes d'informació
 3. Continuar en el desenvolupament de projectes tecnològics per a la seguretat individual i col·lectiva aprofitant els sistemes disponibles al mercat
- Millorar la funció pública penitenciària (OE4.3)
 1. Avaluar i millorar la motivació i el clima laboral, amb especial èmfasi en la valoració de les condicions de treball i la salut i benestar del personal
 2. Enfortir la funció directiva penitenciària i els sistemes de promoció i desenvolupament professional
 3. Configurar el model de recursos humans dels serveis penitenciaris
- Reconèixer el model de formació, ocupació i inserció als centres penitenciaris i centres educatius de justícia juvenil per potenciar la funció resocialitzadora de l'execució penal (OE4.4)
 1. Renovar les instal·lacions, equipaments i maquinària dels centres penitenciaris i centres educatius de justícia juvenil
 2. Millorar el sistema d'ocupació i implementar un nou model retributiu per a les persones internes en centres penitenciaris i centres educatius de justícia juvenil
 3. Posar en marxa una àrea de comunicació i promoció del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE)
- Consolidar el sistema de mesures penals alternatives per afavorir la reinserció, evitar els ingressos innecessaris a presó i afermar la implicació comunitària en l'execució penal (OE4.5)
 1. Implementar l'execució de mesures penals alternatives durant el compliment de la pena de presó
 2. Dissenyar i començar a implementar un model d'intervenció fonamentat en les competències bàsiques professionals basades en l'evidència

Indicadors del programa	Unitat	Obj.	2023 Real	2024 Real	2025 Previst	2026 Previst
1. Proporció de població interna en tercer grau	%	OE4.1	16,72	23,10	25,00	25,00
2. Població atesa en els centres penitenciaris	Nombre	OE4.1	8.042,00	8.594,00	9.118,00	9.600,00
3. Proporció de persones en llibertat condicional	%	OE4.1	10,10	8,79	10,00	10,00
4. Percentatge d'interns de segon grau amb proposta favorable de permís	%	OE4.1	56,20	58,00	60,00	60,00
5. Índex d'absentisme en l'àmbit dels serveis penitenciaris	%	OE4.3	13,17	13,80	13,00	13,00
6. Percentatge de progressions a 3r grau	%	OE4.1		91,50	60,00	60,00
7. Percentatge de propostes de classificació inicial en 3r grau	%	OE4.1		78,80	70,00	70,00
8. Percentatge d'interns sense proposta de permís	%	OE4.1		29,96	20,00	20,00
9. Percentatge de persones en centres penitenciaris classificades amb l'avaluació de Riscanvi vigent	%	OE4.2		82,30	80,00	80,00
10. Percentatge de persones en centres penitenciaris preventives amb l'avaluació de Riscanvi vigent	%	OE4.2		70,30	45,00	45,00
11. Demandes de mesures penals a la comunitat	Nombre	OE4.5	10.561,00	11.995,00	11.000,00	12.000,00

Despeses per capítols del programa (EUR)	Import consolidat
1 Remuneracions del personal	348.955.000,00
2 Despeses corrents de béns i serveis	153.563.668,72
3 Despeses financeres	53.000,00
4 Transferències corrents	16.764.798,19
6 Inversions reals	39.944.797,86
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	0,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	559.281.264,77

Llocs de treball pressupostats del programa	5.664
--	--------------

AGRUPACIÓ	: Justícia i Qualitat Democràtica				
PROGRAMA PRESSUPOSTARI:	213. Serveis penitenciaris i mesures penals alternatives				
GESTOR DE PROGRAMA	: JU08. Despeses personal centres penitenciaris				Subsector: GC

Objectius estratègics i operatius del programa

- Millorar la funció pública penitenciària (OE4.3)
 1. Avaluar i millorar la motivació i el clima laboral, amb especial èmfasi en la valoració de les condicions de treball i la salut i benestar del personal
 2. Enfortir la funció directiva penitenciària i els sistemes de promoció i desenvolupament professional
 3. Configurar el model de recursos humans dels serveis penitenciaris

Indicadors del gestor	Unitat	Obj.	2023 Real	2024 Real	2025 Previst	2026 Previst
1. Taxa de personal interí als centres penitenciaris	%	OE4.3	7,68	10,21	12,73	12,00
2. Mitjana mensual de substitucions de personal penitenciari	Nombre	OE4.3	401,00	337,00	390,00	300,00

Principals béns/serveis i actuacions destacades

1. Gestió dels recursos humans adscrits als serveis penitenciaris.
2. Gestió dels recursos econòmics i materials adscrits als serveis penitenciaris.
3. Revisió i millora dels procediments de treball.
4. Emissió d'instruccions, ordres de servei o circulars en matèria de gestió de recursos humans i econòmics.
5. Control de l'absentisme laboral i adopció de mesures per reduir-lo.
6. Reducció de la taxa de temporalitat ampliant l'oferta d'ocupació pública i la realització dels processos selectius corresponents.
7. Creació i millora de la regulació de les borses de treball per afavorir la gestió de la cobertura de vacants i reforços.

Despeses per capítols del gestor (EUR)	Import sense consolidar
1 Remuneracions del personal	326.835.000,00
2 Despeses corrents de béns i serveis	0,00
3 Despeses financeres	0,00
4 Transferències corrents	0,00
6 Inversions reals	0,00
7 Transferències de capital	0,00
8 Variació d'actius financers	0,00
9 Variació de passius financers	0,00
Total despeses	326.835.000,00
Llocs de treball pressupostats del gestor	5.291